

Το έργο περί άλλων αξιών μιλά

«Εκπαιδεύοντας τη Ρίτα» του Γουίλι Ράσελ από το Θέατρο Δέντρο. Το έργο τοποθετούν σκηνικά ο Αντώνης Κατσαρής, Κατερίνα Λούρα, Νίκανδρος Σαββίδης. Σκηνικά: Μελίτα Κούτα. Επεξεργασία κειμένου/Μουσική επιμέλεια: Στέλλα Φυρογέννη.

Αν μια θεατρική ομάδα

ονομάζεται Θέατρο Δέντρο, λογικό είναι να θέλει να ριζώσει σε κάποιο μόνιμο έδαφος. Έτσι κι έγινε. Περνώ από τη διασταύρωση της λεωφόρου Λάρνακος με τη Διγενή Ακρίτα κάθε εργάσιμη μέρα και βλέποντας την ταμπέλα του Θεάτρου Δέντρο εύχομαι στα πεταχτά... συνέχεια. Η λέξη «στέγη» στο θέατρο συμβολίζει ελπίδες για σταθερό μέλλον, για μια συνεχή πορεία. Είναι σημείο νέων καιρών οι μικρές ανεξάρτητες ομάδες να ορίζουν και να περιφράζουν δικούς τους χώρους, αλλά μόνο ο χρόνος θα δείξει ποιος μπορεί να ενώσει την καλλιτεχνική του πρόταση με τη συγκεκριμένη στέγη και να δημιουργήσει θεατρική εστία.

Οι λέξεις όπως «σταθερότητα» και «ριζώνω» δεν ταίριαζαν πολύ με την καλλιτεχνική persona της Κατερίνας Λούρα, όπως αυτή παρουσιαζόταν μέσα από τις πειραματικές της παραγωγές. Πολλοί από τους θεατές τη θυμούνται στην άκρη του βατήρα στο κολυμβητήριο Λευκωσίας ή μέσα στο ενυδρείο στη «Μελίνα Μερκούρη». Οι τελευταίες παραγωγές στο ARTos, βασισμένες σε επινοημένα κείμενα και σωματικές υποκριτικές τεχνικές, άρχισαν επικίνδυνα να μοιάζουν μεταξύ τους. Όχι μόνο η ίδια η απόφαση για τον μόνιμο χώρο, αλλά και η επιλογή του έργου του Γουίλι Ράσελ «Εκπαιδεύοντας τη Ρίτα» μάλλον δηλώνουν κάποια νέα φάση στην πορεία.

Η ιδιομορφία του νέου χώρου μάλλον έγκειται στο γεγονός ότι η κάθε παραγωγή θα τον μεταμορφώνει εξ ολοκλήρου. Τα σκηνικά της Μελίτας Κούτα γεμίζουν όχι μόνο τη «σκηνή», αλλά και όλο τον χώρο, το πιο εμβληματικό αντικείμενο για ένα έργο αφιερωμένο στην παιδεία είναι σαφώς το βιβλίο, και ο χώρος είναι γεμάτος απ' αυτά. Όχι από τα ψεύτικα θεατρικά, αλλά από μια αληθινή βιβλι-

οθήκη με γνωστές εκδόσεις που πολλοί από μας έχουμε στα σπίτια μας. Όμως για τους θεατές έχει στηθεί μια μικρή αμφιθεατρική εξέδρα, οπότε η παράσταση δεν απαρνείται τη φόρμα του θεάματος, δεν παριστάνει δρώμενο σε «φυσικό» χώρο.

Το «Εκπαιδεύοντας τη Ρίτα» παίχτηκε πολύ στη διάρκεια των τριών δεκαετιών της ζωής του. Γράφτηκε με σοβαρότητα και χιούμορ, αλλά «επί σκοπού», σαν θεατρική πραγματεία για τον αληθινό σκοπό της εκπαίδευσης, για την κατάσταση του εκπαιδευτικού συστήματος στην Αγγλία, για την πρόσβαση των λαϊκών στρωμάτων στις αξίες της μόρφωσης, της παγκόσμιας λογοτεχνίας, της κριτικής σκέψης. Όμως χάριν σε εύστοχες ατάκες, στην ενδιαφέρουσα εξέλιξη των ρόλων, στην γκρο πλαν παρουσίασή τους στη σκηνή, το έργο χρησιμοποιήθηκε αρκετές φορές ως ένα two persons show για ντουέτα γνωστών ηθοποιών παίρνοντας το ύφος των αισθηματικών κομεντί. Νιώθω πολύ γριά, αλλά

θυμάμαι (!) την παράστασή στη γεμάτη αίθουσα του κινηματοθέατρου στη Λάρνακα, όπου ο Γιώργος Φούντας «εκπαίδευε» την Αλίκη Βουγιουκλάκη!

Ο Αντώνης Κατσαρής, η Κατερίνα Λούρα και ο Νίκανδρος Σαββίδης που τοποθετούν σκηνικά το έργο, μαζί με τη Στέλλα Φυρογέννη που υπογράφει την επεξεργασία του κειμένου, προσπάθησαν να επιστρέψουν στη σοβαρότητα του συγγραφέα. Δίνουν έμφαση στην επιθυμία της νεαρής Ρίτας να ανακαλύψει το βαθύτερο στρώμα της ζωής, εκείνο που κάτω από την επιφάνεια της καθημερινότητας βρίσκεται στον λόγο, στη σοφία των συγγραφέων, στη γνώση των κρυμμένων στα βιβλία μυστικών. Η Κατερίνα Λούρα παίζει μια Ρίτα αχόρταγη, σχεδόν επιθετική, απαιτητική προς τον φύλακα των μυστικών καθηγητή. Η ηθοποιός κάνει

την ηρωίδα της επικεντρωμένη στα δικά της, στις ανάγκες και στα όνειρά της. Δεν επιλέγει τη συναισθηματική χροιά για τον ρόλο της. Γοητεύεται όχι από τον καθηγητή της, αλλά απ' όσα αυτός μπορεί να της δώσει. Ίσως αυτό δίνει στον Αντώνη Κατσαρή την ανακουφιστική άδεια να μην παίζει τον κουρασμένο γόη αλά Μάικλ Κέιν της γνωστής ταινίας, αλλά απλώς έναν κουρασμένο άνθρωπο, που μπορεί να ξέρει τα κρυμμένα μυστικά των βιβλίων, δεν ξέρει όμως πια, ποιο το νόημα να τα ξέρει κανείς... Η ζωτική δύναμη της εκπαιδευόμενης του έρχεται σε αντίθεση με τη δική του παραίτηση, ο αλληλοεμβολιασμός τους τελικά δίνει ξανά αξία στα δικά του κτήματα (στη γνώση, στον λόγο, στο πνεύμα), δεν γιατρεύει όμως τη μοναξιά του. Κι αν ως θεατές στην αρχή της παράστασης ψάχνουμε και δεν βρίσκουμε κάποια ρομαντική χημεία μεταξύ των δύο ηθοποιών, προς το τέλος πειθόμαστε ότι το έργο που παίζουν περί άλλων αξιών μιλά.

Νόνα Μολέσκη

nona.moleski
@philelefttheros.com

